

Drámai a levegő szennyezettsége – megyei áttekintő

A hónap közepe óta az ország jelentős részén, de megyénkben is néhány nap kivételével az egészségügyi határérték felett van a levegőben egyes szennyezőanyagok koncentrációja. Az alábbiakban erről a helyzetről adunk tájékoztatást.

Esztergomban elsősorban a szálló por (PM10) koncentrációja jelent problémát. Ennek a szennyezőanyagnak a koncentrációja január 12-től (két nap kivételével) folyamatosan a 24 órás egészségügyi határértéket meghaladó mennyiségben van jelen a levegőben. A megengedett koncentráció 50 mikrogramm egy köbméter levegőben. A tegnapi napon ennek több mint háromszorosát mérték a monitoring állomások (154 mikrogramm/m³). A többi légszennyezőanyag közül a nitrogén-oxidok emelhetők ki, amelyek elsősorban a hónap első felében illetve a hét elején lépték túl esetenként az egészségügyi határértéket. Fontos megjegyezni, hogy itt az óras határértékek túllépéséről van szó. A nitrogén-oxidok levegőben lévő koncentrációja ugyanis szoros összefüggést mutat a közlekedéssel, ezért egy napon belül a maximumát általában a kora délelőtti és a délutáni forgalmi csúcs időszakában éri el.

Dorogon szintén a szálló por (PM10) jelenti a fő veszélyforrást. Január 11-e óta két nap kivételével az egészségügyi határérték felett van ezen légszennyezőanyag koncentrációja (átlagban annak másfél-kétszerese). A tegnapi napon (1.27.) annak közel négyszeresét regisztrálták a műszerek (194 mikrogramm/m³). A nitrogén-oxidok mennyisége a dorogi levegőben egyelőre határérték alatt van, azonban azt megközelíti. Mindkét település esetén fontos azonban hangsúlyoznunk, hogy a mérőállomások un. városi háttér mérőállomások, azaz a kevésbé terhelte környezetben találhatóak. A forgalmas utak mellett, közlekedési csomópontokban a fentieknél kedvezőtlenebb a helyzet.

Tatabányán két mérőállomás is üzemel. A Ságvári úton található állomás adatai szerint január 11-14. között, valamint január 19.-e óta folyamatosan határérték felett van a szálló por mennyisége a levegőben, azonban kisebb mértékben, mint Dorog vagy Esztergom esetében, átlagosan a határérték körül illetve annak másfélszerese. A tegnapi napon mérték a legmagasabb értéket, a határérték két és félszeresét (125 mikrogramm/m³). A többi szennyezőanyag mennyisége a határérték alatt található. A másik mérőállomáson (Erdész u.) szintén a szálló por határérték feletti mennyiségben van jelen, jellemzően valamivel nagyobb értékkel, mint a másik mérőállomás esetében. Itt a nitrogén-oxidok óras koncentrációja is a legkedvezőtlenebb órákban átlépte az egészségügyi határértéket.

A fenti településeken túl Almásfüzitőn, Komáromban, Tatán, Oroszlányban és Lábatlanon működik mérőállomás, ám ezek adatait manuálisan nyerik, így ezek egyelőre nem elérhetőek.

Érdemes még a szennyezőanyagok közül a **benzolt** megemlíteni, amely rákkeltő hatású, és amelynek a koncentrációja az elmúlt napokban szintén emelkedett, és a tegnapi napon Esztergomban megközelítette az egészségügyi határértéket.

Mi várható az elkövetkező napokban?

A mai napon többfelé havazott, amely kedvezett a légszennyező anyagok kiülepedésének, és az elkövetkező napokban várható változékonyabb, csapadékosabb időjárás várhatóan további csökkenést eredményez a hétvégéig legalább.

Miért alakult ki a jelenlegi helyzet?

A településeken igen jelentős az emberi eredetű légszennyezőanyag kibocsátás, mind az ipar, de főként a közlekedés által, amit fokoz a vegyes tüzelés kibocsátása is. Ezek a szennyezőanyagok átlagos meteorológiai körülmények között kiülepednek a légkörből illetve felhígulnak. A jelenlegi időjárási helyzet, ami hosszú ideje fennáll azonban nem kedvező a légszennyezőanyagok hígulását/kiülepedését tekintve. Erre jellemző az alacsony szélsébség, kis légmozgás, a csapadék hiánya, és gyakran az ún. inverziós helyzet. Az időjárás hatását fokozhatja egyes településeken a kedvezőtlen városszerkezet (pl. szűk utcák, völgyi elhelyezkedés) ami tovább gátolja a szennyezőanyagok felhígulását.

Határértékek, szmogriadó

A hazai jogi szabályozás többféle küszöbértéket különböztet meg. A legalacsonyabb az **egészségügyi határérték**, amelynek rövid idejű kismértékű átlépése általában tartós egészségkárosodást nem okoz. A következő szint a **tájékoztatási küszöbérték**, amely az érzékenyebb lakossági csoportokra (betegek, gyermekek, idősek) nézve jelent problémát. Erről, amennyiben három órán keresztül fennáll az állapot (szálló por esetében két napig) a lakosságot tájékoztatni kell. A harmadik szint a riasztási küszöbérték, amelynek rövid idejű átlépése is veszélyezteti az emberi egészséget, és azonnali beavatkozást igényel, szálló por esetében akkor, ha két napon át meghaladja ezt az értéket.

Az elmúlt időszakban **Esztergomban** 7 nap haladtuk meg a tájékoztatási küszöbértéket és két nap a riasztási küszöbértéket szálló por esetében. Ezek közül az egyik a tegnapi napon volt.

Dorogon 7 olyan nap volt az elmúlt időszakban, amikor a tájékoztatási küszöbértéket meghaladta a szállópor mennyisége, és három nap amikor a riasztást is. Ezek közül az egyik a tegnapi napon volt (annak közel kétszerese)

Tatabányán 4 nap a tájékoztatási- és két nap a riasztási küszöbértéket haladta meg a szállópor koncentrációja (ezek közül az egyik a tegnapi napon).

A szennyező anyagok egészségügyi hatása

A szálló por koncentráció **rövid távú** emelkedése izgatja a nyálkahártyákat, köhögést és nehézlégzést válthat ki. A tüdőben felszívódva gyulladós folyamatot indíthat el, aminek következtében növekszik a vér alvadákonysága, vérrögösödés léphet fel. Növekszik az asztma és a krónikus légcsőhurut fellángolások miatti orvoshoz fordulás, illetve a szív-érrendszeri megbetegedések száma.

A kültéri levegő **szálló por tartalmának hosszú távú hatásai** a következők: a várható élettartam jelentős csökkenése a szív- és érrendszerei, a légzőszervi betegségek, valamint a tüdőrák miatti halálozás növekedése következtében. A halálozás növekedése mellett egyre több bizonyíték van arra is, hogy a megnövekedett szálló por koncentráció növeli a keringési és légzőszervi megbetegedések miatti kórházi betegfelvételek számát. A szálló por koncentráció emelkedése növeli továbbá az általános halálozást, az asztmát, a krónikus nem specifikus légzőszervi betegségeket, a szív-érrendszeri betegségeket és a nem rosszindulatú tüdőbetegségek miatti halálozást is. *(forrás: Környezet-egészségügyi Intézet)*

Javaslat

Az érzékeny csoportok, így az idősek, gyermekek, kismamák, légzőszervi és keringési megbetegedésben szenvedők kerüljék a szabadban való tartózkodást, különösen a forgalmas

helyeket. A felnőtteknek érdemes a szabadban végzett nehéz fizikai munkát (sportolás) elhalasztani.

Bővebb információ:

Szui Attila

Válaszúton Alapítvány

www.legszenyezés.hu

Tel.:30/563-7749

Skype:szui.attila